

Formy individuální nerodinné péče o děti do 6 let ve Francii

Jana Paloncyová

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Individuální péče

Rodičovská péče

(mateřská, otcovská,
rodičovská dovolená)

Mateřská asistentka

akreditace, péče v domácnosti
asistentky, nikoli rodiny, příspěvky
a daňová zvýhodnění pro rodiče

Péče chův bez akreditace

bez akreditace, péče v domácnosti
rodiny, příspěvky a daňová
zvýhodnění pro rodiče

Mateřské asistentky (l'assistante maternelle)

Historický nástin

- profese poprvé zákonně definována v roce **1977**:
  - MA pečuje o cizí děti mladší 3 let ve své domácnosti;
  - povolení od departementálního úřadu (PMI) v místě bydliště na 1 rok
  - pobírá od rodičů plat – stanoveno minimum (2x minimální hodinová mzda SMIC/8hodin denně) + povinnost sociálních odvodů, daní, obecná práva dle zákoníku práce – nárok na dovolenou apod.
  - nepovinný 60-ti hodinový kurz v průběhu prvních 5 let
- **1988** založena **odborová organizace MA** („*le Syndicat national professionnel des assistants et assistantes maternelles*“ -SNPAAM)
- **od 1989** zakládána tzv. **střediska mateřských asistentek** („*les relais des assistantes maternelles*“ - RAM) - místo setkávání MA, rodičů i celých rodin poskytující profesionálního poradenství MA a informace rodičům
- **1990** – příspěvek rodičům na hlídání dětí mateřskou asistentkou (AFEAMA)

➤ **1992** další zákonné úpravy:

1. **licence** na 5 let, udělována předsedou Generální rady departementu na základě doporučení Úřadu na ochranu matky a dítěte (PMI)
2. **mzda** valorizována na 2,25 násobek minimální hodinové mzdy/den (SMIC)
3. **počet** současně hlídaných dětí omezen na **3**
4. **povinnost 60-ti hodinového kurzu během 5 let** (20 hodin v průběhu prvních 2 let) - vývoj dítěte, pedagogické základy, zásady bezpečnosti a péče o dítě, administrativní a právní předpisy vážící se k výkonu profese, zásady vztahu rodič-dítě-mateřská asistentka, zvládání krizových situací
5. možnost rodičů **odepsat až 25 % nákladů** na péči z daní s maximem 15 000 FF

➤ **2004** – kolektivní smlouva

Současný stav – po 2005

I. LICENCE - obsah

- žádost + osobní pohovor + návštěva v domácnosti - PMI
- počet dětí – až 4 děti (včetně vlastních do 3 let)
- věk dětí
- rozmezí hodin
- 5 let – žádost o obnovení licence – znovu posouzená
- evidence – PMI, RAM, CAF

II. LICENCE – podmínky

- péče musí přispívat ke zdárnému fyzickému, psychickému vývoji dítěte, obecně k jeho celkovému rozvoji a spokojenosti
- lékařská prohlídka
- byt/dům
- školení – 60 hodin do 6 měsíců od podání žádosti a před přijetím prvního dítěte (i první pomoc) + 60 hodin do 2 let od udělení licence

Upřesnění kritérií - 2012

- **upřesnění osobnostních předpokladů** – zdraví dětí, komunikační dovednosti, výchovné schopnosti, schopnosti reagovat na nečekané situace, znalost profese – povinnosti, legislativa
- **materiální podmínky - byt/dům** – velikost, příslušná vybavenost, bezpečnost, možnosti přivolat pomoc, okolní prostředí, přítomnost zvířat, doprava/vycházky
- **pojištění odpovědnosti**
- přijetí každého dalšího dítěte do počtu dětí, který je uveden v licenci, musí být nahlášeno PMI
- v případě **stěhování** je do 1 měsíce provedeno místní šetření
- pokud chce MA **zvýšit max. počet dětí**, příp. **změnit věkové kategorie** dětí, musí podat písemnou žádost (doba projednání 2 měsíce)

Smlouva s rodiči

- **rodič - zaměstnavatel** → pracovní smlouva, většinou na dobu neurčitou
- **jména** obou stran
- **identifikační číslo rodiče-zaměstnavatele**
- údaje o **licenci** mateřské asistentky
- **místo výkonu** – většinou bydliště mateřské asistentky
- **pojištění** (odpovědnosti, auta)
- **jména a data narození dětí**
- datum **začátku** platnosti pracovní smlouvy, **typ** (na dobu určitou/neurčitou)
- **délka zkušební doby**: pro děti, které jsou svěřeny do péče méně než 4 dny v týdnu, nesmí být delší než 3 kalendářní měsíce, u ostatních maximálně 2 kalendářní měsíce
- uplatnění **kolektivní smlouvy**

- **rozpis hodin**, kdy budou děti svěřeny asistentce do péče
- již známé **absence dítěte** (rodinná dovolená apod.)
- celková **týdenní/měsíční pracovní doba**, po týdnech
- situace, v jakých je možné harmonogram změnit a jak
- den **odpočinku** v týdnu
- **odměňování**
- způsob proplacení **dodatečných nákladů**
- údaje o **zdravotním stavu dítěte, stravovacím režimu, kontakt na pediatra, seznam užívaných léků**
- souhlas rodičů se zastoupením mateřskou asistentkou **při ošetření dítěte u lékaře** v akutních případech
- souhlas s **doprovodem dítěte** např. do školy, na mimoškolní aktivity apod.
- **osoby, kterým může asistentka dítě předat**
- **kontaktní osoby** v případě nedostupnosti rodičů

Ukončení smlouvy

➤ ze strany rodičů

- opodstatněný důvod – odstupné
- profesní pochybení MA – důvod a míra závažnosti (určí rodič) – 3 úrovně – dle toho odstupné (odstupné/pouze za zbývající dovolenou/ žádné nebo naopak odškodné)

➤ ze strany mateřské asistentky

- kdykoli při smlouvě na dobu neurčitou

➤ výpověď smlouvy na dobu určitou

1. pokud má mateřská asistentka možnost uzavřít smlouvu na dobu neurčitou
2. pokud je ukončení smlouvy na dobu určitou oboustrannou dohodou mezi mateřskou asistentkou a zaměstnavatelem
3. z důvodu vyšší moci (ekonomické obtíže zaměstnavatele nepatří mezi tyto důvody),
4. závažné pochybení zaměstnavatele nebo mateřské asistentky

Některé praktické aspekty

➤ strava:

- rodiče
- mateřská asistentka – forma stravného

➤ **pracovní doba: max. 48 hodin týdně**, v maximálně **6** po sobě jdoucích dnech, min. týdenní odpočinek - 24 hodin, denní odpočinek nesmí být kratší než **11 hodin** – výjimka po dohodě v případě, kdy rodiče potřebují delší nepřetržité hlídání např. dva dny; **kolektivní smlouva** - 9 hodin denně

➤ **nepřítomnost dítěte**: nárok na mzdu, výjimka v případě nemoci dítěti (potvrzení lékařem do 48 hodin, maximálně 10 dnů ročně), při nemoci trvající déle než 14 dní – mzda nebo ukončení smlouvy

➤ **nemoc mateřské asistentky nebo jejího dítěte**: bez mzdy

➤ **dovolená: 4 týdny** v období od 1. 5. do 31. 10., **5. týden** kdykoli (pokud část spadá do období po 31.10 /ne 5. týden dovolené/, má MA nárok na další 2 dny dovolené /v případě týdenní dovolené/ nebo 1 dne /pokud je dovolená 3 až 5 dní/)

Mzda

- **minimální hrubá mzda** MA od 1. 7. 2012 = 0,281 násobku SMIC (2,65 €) na péči o jedno dítě za hodinu (mateřská asistentka má v péči většinou dětí více - maximálně však 4)
- pro nárok rodičů na **sociální dávky** vážící se k nerodičovské péči o děti mladší 6 let musí být denní hrubá mzda nižší než 5-ti násobek SMIC, tj. 47 €
- **nejčastěji** se mzda pohybuje mezi **3 a 4 €** za hodinu, dle lokální nabídky a poptávky
- mateřská asistentka pracuje pro **více rodin** současně → hodinový tarif i celková měsíční mzda placená různými rodinami různá dle např.:
  - počtu hodin poskytované péče,
  - denního/týdenního rozpisu péče (večerní hodiny apod.),
  - specifických potřeb dítěte,
  - kvalifikace a zkušeností mateřské asistentky

Finanční podpora

1. dávky pro rodiny s dětmi v péči mateřské asistentky – reforma 2004 :

- děti mladší 6 let; rodiče musí mít minimální pracovní příjem, nezaměstnaní nebo studenti; denní hrubá mzda max. 47 €
- výše dávky odvíjí od příjmu rodiny a věku dětí, rodina však sama platí minimálně 15 % její mzdy; možnost současně pobírat rodičovský příspěvek

2. rodina jako zaměstnavatel neplatí sociální pojištění mateřské asistentky

3. daňové zvýhodnění:

- dítě mladší 6 let
- rodiče musí oba pracovat
- daňový bonus – 50 % ročních nákladů, max. 1150 € ročně na jedno dítě

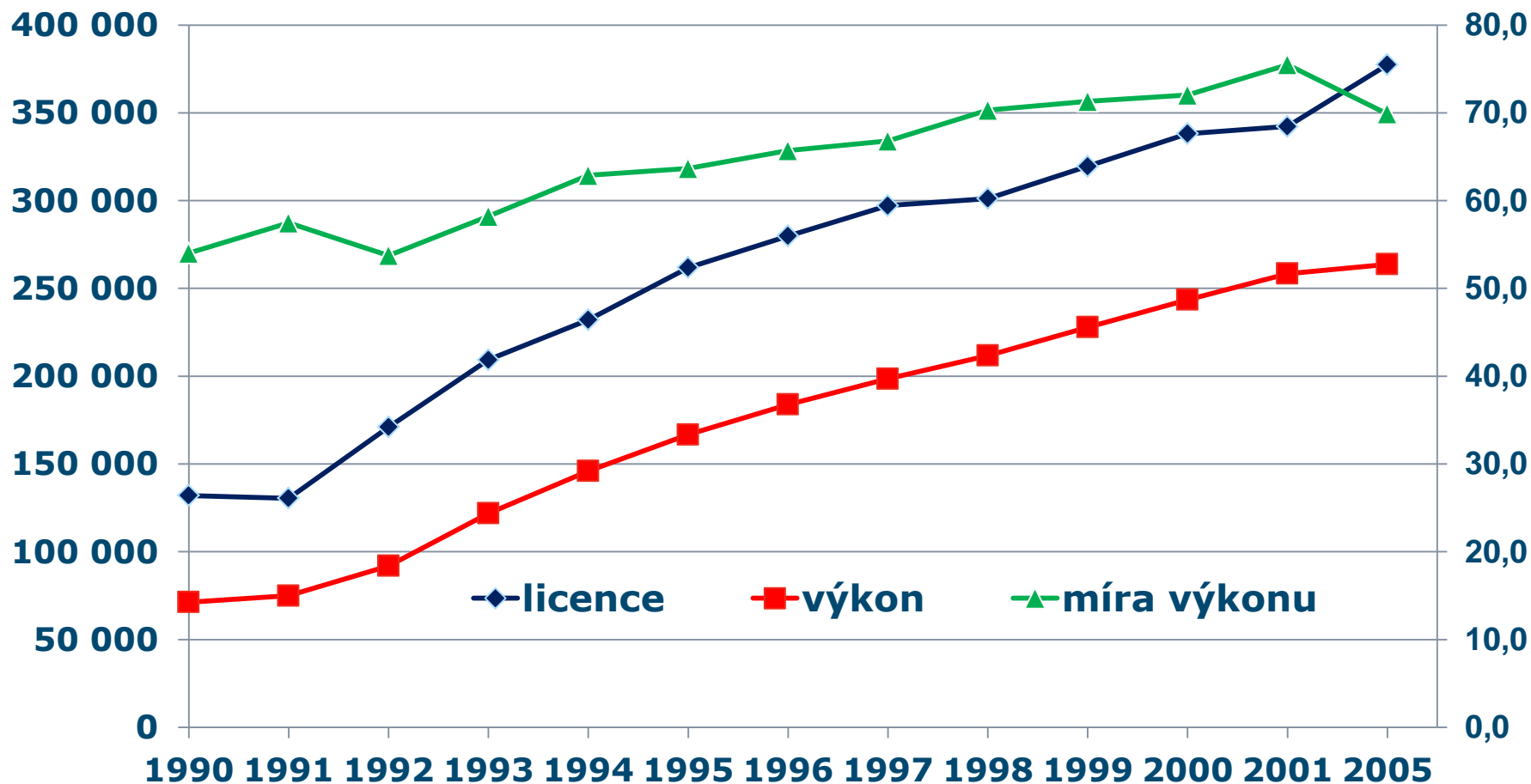
Daně

- 1. mateřské asistentky daní své příjmy jako ostatní zaměstnanci:** - zdanitelný příjem, který je východiskem pro určení výše daně, roven hrubé mzdě snížené o sociální odvody, k níž je připočtena 2,4 % a 0,5 % z 98,25 % hrubé mzdy jako neodečitatelná část sociálních daní CSG a CRDS
- 2. mateřské asistentky zahrnou do svého příjmu i příjmy z proplacení dodatečných nákladů na nezbytné vybavení (elektrina, voda apod., ale i vybavení pro děti, didaktické pomůcky apod.), stravné dítěte (jestliže jídlo není obstaráváno rodiči) cestovné - zdanitelná mzda je rovna rozdílu mezi zdanitelnou mzdou vypočítanou standardním způsobem, zahrnující však výše uvedené náhrady (ty nepodléhají sociálním odvodům), a profesními benefity dle počtu dětí a časového objemu péče**

Profil mateřských asistentek

- ženy středního a staršího věku, ale i např. mladé ženy mající vlastní malé děti
- sociodemografické charakteristiky MA podmíněny regionálně – lokální poptávka po nerodičovské péči, nezaměstnanost
- 2005: průměrný věk mateřské asistentky 45,5 let, úplná rodina, vlastní děti (starší 6 let); před udělením licence v 15 % nezaměstnané, 41 % ekonomicky neaktivní (v domácnosti apod.), 41 % jiné profese

Vývoj počtu platných licencí a počtu mateřských asistentek poskytujících péči, Francie

Centra mateřských asistentek (MAM)

- centra sdružují mateřské asistentky
- mateřská asistentka je zaměstnancem konkrétní rodiny/rodin, ale péče o děti je fakticky vykonávána v centru, nikoli v její domácnosti - oprávnění v rámci své licence
- v centru max. 4 asistentky se 4 dětmi
- problematická kontrola PMI

Střediska mateřských asistentek (RAM)

- místo setkávání MA, rodičů i celých rodin poskytující profesionálního poradenství MA a informace rodičům

Pečovatelky bez akreditace - chůvy

- domácí hlídání - v domácnosti dítěte – „*la garde à domicile*“
- přesné požadavky na kvalifikaci nejsou definovány → nulové záruky kvality
- chůvy jsou často najímány přes agentury poskytující i jiné (úklid domácnosti, zahradnické služby...), do smlouvy mohou být zahrnuty i jiné služby
- rodič – zaměstnavatel, i více rodin najednou
- smlouva
- finančně pro rodiny náročnější:
  - minimální hodinová mzda vyšší (1xSMIC)
  - dávky na hlídání stejné (X MA násobek dle počtu dětí, není stanovena max. mzda chůvy)
  - sociální pojištění hrazené státem - jen 50 % s daným maximem
  - rozdílná výše daňových výhod (6 750 €) nekompensuje rozdíl mezi výší mzdy mateřské asistentky a chůvy bez akreditace

Děkuji Vám za pozornost!

http://www.vupsv.cz/index.php?p=care_for_children&site=default